

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 4. maj 2022 blev i sag nr. 97003:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Dansk Boligforsikring A/S
Kanalstræde 10, 1. Sal
4300 Holbæk

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har ejerskifteforsikring med udvidet dækning. Det forsikrede er en ejerlejlighed i en villa opført i 1910. Forsikringen trådte i kraft den 30/11 2018 på baggrund af tilstandsrapporter af 25/9 2018 (særejendom) og 27/8 2018 (fællesejendom). Tilstandsrapporterne indeholder ikke relevante oplysninger for sagen. I klageskema af 25/6 2020 til nævnet samt i vedlagte bilag har klageren bl.a. anført:

"Vi klager over Dansk Boligforsikrings afgørelse af flere VVS-forhold i vores lejlighed. Jeg har vedhæftet hele sagen under bilag, herunder ejerskifteforsikringspolice samt tilstandsrapport for hele villaen og for vores lejlighed.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Udbedring af de ulovlige VVS-forhold

...

Vi har fået gennemgået vores VVS-installationer af en autoriseret VVS-installatør. VVS-installatøren er upartisk og er ikke blevet tilbudt at udbedre nogle forhold i vores lejlighed. Vi bor i en villalejlighed i en villa bestående af tre lejligheder, hvorfor vores bolig betragtes som en ejerlejlighed.

Vi har anmeldt 14 umiddelbart ulovlige forhold til Dansk Boligforsikring, hvor vi har vores ejerskifteforsikring. De har afvist vores anmeldelse, hvorefter vi sammen med den autoriserede VVS-installatør har gennemgået deres afvisning og klaget over nedenstående punkter. Denne klage er efterfølgende også afvist. Jeg har informeret Dansk Boligforsikring om, at jeg anker sagen hos Ankenævnet.

I beskrivelsen herunder har jeg medtaget Dansk Boligforsikrings svar på vores klage samt den autoriserede VVS-installatørs kommentarer hertil.

Vi er uenige i beslutningen om følgende forhold:

Badeværelse

1. Afløb er udført med forhøjer ramme til gammelt afløb. Der kan ikke udføres gummimembran efter forskrifterne

...

2. Vandinstallation til håndvask er udført uden bøsninger igennem væg.

3. Vandinstallation til Vola brus er udført med skjulte samlinger i væg. Alt er udført uden bøsninger i gulv

...

Kælder:

10. Gasinstallation er ikke udført korrekt. Gasrør med samlinger, er skjult i krybekælderen.

...

11. Der mangler adskillelig samling ved måleren.

...

13. Installation til vaskemaskine er ført i pex, i betongulv uden foringsrør

Dansk Boligforsikrings afvisning samt kommentarer fra autoriseret VVS-installatør

Ad forhold 1

Konsulenten har gennemgået forholdet. Der er tale om en ældre ejendom opført i 1910. I badeværelset ses gulvafløbet under håndvask og det virker som afløb for såvel vask som brus. Selve kloakrør der går igennem dækker er af ældre dato – der ses ingen forhøjer ringe men nyere overdel til gulvafløb.

Konklusion:

Forholdet er ikke ulovligt da der på opførelsestidspunktet for badeværelset ikke var krav om vådrumssikring. Gulv- og vægge består i øvrigt af uorganisk materiale, så der er ingen nærliggende risiko for skade.

Forholdet afvises dækning iht. betingelsernes punkt 3.2

Vores klagesvar udarbejdet i samarbejde med autoriseret VVS-installatør

Flisebelægningen og ny afløbsramme er ikke udført på opførelsestidspunktet (af lejligheden/huset) men efter krav omkring vådrumssikring og afløbsnorm.

Dansk Boligforsikrings kommentar på klagen

Udførelsestidspunktet er underordnet når der ikke er tale om væsentlig om- eller tilbygning jf. Byggelovens § 2. Der er var ikke krav til vådrumsmembran da huset blev opført. Jeg vedhæfter til orientering et notat udarbejdet af ... fra Teknologisk Institut.

Ad forhold 2

Vandinstallationen til håndvasken er udført i kobberrør, og kommer fra kælderen og op gennem gulvet i værelset ved siden af badeværelset.

Konklusion:

Konsulenten oplyser at der ikke er krav til bøsningrør her – forholdet er ikke ulovligt.

Forholdet afvises dækning iht. betingelsernes punkt 3.2

Kommentar fra autoriseret VVS-installatør

Så længe man har haft kobberør, har der været krav om bøsninger i etageadskillelse.

Dansk Boligforsikrings kommentar på klagen

VVS-konsulenten har supplerende oplyst følgende:

Lovgivningen man her skal se på, er DS 439 fra 1978, som var gældende frem til 1989.

I DS 439 af 1978, er der ingen krav til bøsningssrør ved rørgennemføringer i etageadskillelser. Der er alene en vejledning til bøsningssrør på vandindføringer under jordhøjde i kældre. Eneste krav til rørgennemføringer er: 'konstruktionernes brandtekniske egenskaber ikke må forringes ved rørgennemføringer' og bygningskonstruktion må ikke svækkes utilladeligt.

Ad forhold 3

Konsulenten oplyser at der i badeværelset sidder et VOLA indbygningsarmatur til bruseren. Rørene er af kobber og er loddede sammen. Det var ikke muligt for konsulenten at se hvordan det evt. er samlet inde i væggen – vores konsulenter foretager ikke destruktive indgreb og/eller undersøgelser ifm. en besigtigelse.

Konklusion:

Forholdet vurderes af konsulenten lovligt og afvises derfor dækning til betingelsernes punkt 3.2

Vores klagesvar udarbejdet i samarbejde med autoriseret VVS-installatør

Vola er udført med skjult samling og uden wico isolering og er derfor ulovligt.

Dansk Boligforsikrings kommentar på klagen

Vi kan ikke se ind i væggen, hvordan installationen er udført. Det er i øvrigt tilladt at lave mindre ændringer, som fx udskiftning af et armatur, uden at ændre den oprindelige installationen. Udfra det vi kan se vurderes installationen lovlig.

...

Ad forhold 10

Gasrøret er trukket fra kælderen og trukket i krybekælderen. Da krybekælderen er fyldt med polystyren kugler, så vores konsulent kan ikke lave kontrol af hvordan røret er samlet eller trukket.

Konklusion:

Ud fra den foreløbige gennemgang vurderes forholdet lovligt – konsulenten kan ikke udelukke at der kan være samlinger i krybekælderen.

Ejerskifteforsikringen, kan på foreliggende grundlagt ikke tilbyde yderligere gennemgang af det anmeldte forhold – da ejerskifteforsikringen som udgangspunkt ikke hjælper med belysning, fejl-søgning og klarlægning af anmeldte forhold.

Kommentar fra autoriseret VVS-installatør

Udføres der skjult gasinstallationer i Danmark skal det være uden samlinger og i isoleret helstøbt rør. Det er det uanset besigtigelse eller ej ikke. Derfor ulovligt. Gas betragtes som Vvsinstallationer. Gasrør ført uisoleret i kælderen i et rum der er fyldt op med polystyrenkugler er brandfarligt.

Dansk Boligforsikrings kommentar på klagen

Gasrøret må gerne være ført uisoleret i krybekælderen, men der må ikke være samlinger. Begrundelsen er, at en utæt samling kan medføre eksplosionsfare. Polystyrenkuglerne har i sig selv ingen betydning. Vi har ingen grund til at tro, at der skulle være samlinger på gasrøret i krybekælderen.

Ad forhold 11

I fyrrum i husets kælder, sidder der en gasmåler. Selve gasmåleren har en omløber, så den kan serviceres og udskiftes. Ved afgang fra adapteren, kan det ses at kobberørene er presset sammen med presfittings.

Konklusion:

Vores konsulent oplyser at dette ikke er et ulovligt forhold. Forholdet afvises derfor dækning iht. betingelsernes punkt 3.2

Kommentar fra autoriseret VVS-installatør

Første samling på gasleverandørens 'adapter' må ikke være Press samling, derfor ulovligt.

Dansk Boligforsikrings kommentar på klagen

Måleren skal være udskiftelig, hvilket den også er, da den er monteret med omløbere. Der er ikke krav om, at andre samlinger skal kunne adskilles. Besigtigelseskonsulenten har talt med [gasdistributionsselskab], som bekræfter at installationen er lovlig, som den er.

...

Ad forhold 13

Konsulenten oplyser at i det ene rum i kælderen, hvor der har stået en vaskemaskine, der ses et pexrør komme op af gulvet. Røret kommer inde fra fyrrummet og er et koldt vandrør.

Konklusion:

Konsulenten oplyser at dette forhold ikke er ulovligt – forholdet kan dermed ikke dækkes iht. betingelsernes punkt 3.2

Kommentar fra autoriseret VVS-installatør

Pexrør til brugsvand, dvs varmt og koldt vand er udviklet med et foringsrør. Bruges det uden foringsrør, skal røret være synligt i sin helhed og bestemt ikke gå igennem etagedæk uden bøsning. Pexrøret er uden foringsrør og er ikke udskifteligt, derved ulovligt. DS 439.

Dansk Boligforsikrings kommentar på klagen

SBI-anvisning 165 og rørcentret ved Teknologisk Institut beskriver at pex-rør til koldt vand ikke er omfattet af kravet om udskiftelighed. Det hænger sammen med, at røret har en forventet levetid som svarer til den forventede levetid på de materialer røret indbygges i. De varme rør har derimod fra producentens side fået en kortere forventet levetid og derfor gælder kravet om udskiftelighed for de pex-rør der fører varmt brugsvand.

Et foringsrør er dog ikke et krav. Hvis det umiddelbart er muligt at udskifte røret, ved at trække et nyt rør ved hjælp af det eksisterende betragtes røret som udskifteligt. Er det derimod fastgjort i krybekælderen, så det ikke er muligt at trække et nyt, har du ret i, at forholdet er ulovligt."

Ankenævnet for Forsikring

5.

97003

Selskabet har i brev af 12/8 2021 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Klagen vedrører en række VVS-installationer, som ifølge klager er ulovlige, og som klager ønsker dækket under sin ejerskifteforsikring. DBF har afvist dækning med henvisning til, at forholdene ikke er ulovlige.

Sagsfremstilling

Klager overtager ejendommen beliggende ... den 30. november 2018. I forbindelse med handlen tegner klager en 10-årig ejerskifteforsikring med udvidet dækning hos DBF på baggrund af tilstandsrapporterne ... (fællesejendom) og ... (særejendom).

Police og tilhørende forsikringsbetingelser og tilstandsrapporter er fremlagt af klager.

Den 26. oktober 2020 anmelder klager diverse VVS-forhold, som hans VVS'er har konstateret i forbindelse med renovering af badeværelset. Skadeanmeldelse fremlægges som **bilag A**.

Den 16. november 2020 besigtiger DBF. Besigtigelsesnotat fremlægges som **bilag B**.

Den 5. februar 2021 afviser DBF dækning. Afgørelsen påklages til DBF's interne klageafdeling, som den 23. april 2021 fastholder dækningsafslaget. Korrespondance fremlægges som **bilag C**.

Sagen påklages herefter til Ankenævnet for Forsikring.

Dansk Boligforsikring A/S' opfattelse af sagen

Klager kræver, at DBF skal dække udbedring af følgende forhold:

Badeværelse

1. Afløb er udført med forhøjerramme til gammelt afløb. Der kan ikke udføres gummimembran efter forskrifterne.
2. Vandinstallation til håndvask er udført uden bøsninger igennem væg.
3. Vandinstallation til VOLA brus er udført med skjulte samlinger i væg. Alt er udført uden bøsninger i gulv.

Kælder

4. Gasinstallation er ikke udført korrekt. Gasrør med samlinger er skjult i krybekælderen.
5. Der mangler adskillelig samling ved måleren.
6. Installation til vaskemaskine er ført i pex i betongulv uden foringsrør.

Efter almindelige forsikringsretlige principper påhviler det klager at bevise, at de anmeldte forhold var ulovlige på tidspunktet for udførelsen samt tidspunkt for anmeldelsen, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. 3.2.

DBF's konsulent har i forbindelse med behandling af ankenævnsagen udarbejdet et uddybende tillægsnotat til besigtigelsesnotatet. Dette fremlægges som **bilag D**.

Der er tale om en murermestervilla opført i 1910. Vurderet ud fra materialer er husets rørinstallationer udført på forskellige tidspunkter, hvilket gennemgås nedenfor under de enkelte forhold.

1. Afløb på badeværelse (forhold 1)

Klager anfører, at der er anvendt forhøjerramme til et gammelt afløb.

Gulvafløbet på badeværelset sidder under håndvasken og virker som afløb for både håndvask og bruser. Selve afløbsrøret er et støbejernsrør og vurderes at være mere end 50 år gammel. Der ses ikke anvendt forhøjerramme, men på et tidspunkt har man renoveret badeværelset og i den forbindelse lagt en ny flisebelægning oven på den eksisterende og påført en nyere ristramme, så man fik en pæn afslutning.

Dette er ikke ulovligt.

Klager anfører, at der ikke kan udføres vådrumsmembran efter forskrifterne. Klager anfører videre, at flisebelægning og afløbsramme er udført efter, at afløbsnorm og krav om vådrumssikring blev indført.

Det er uklart, om klager ønsker at anmelde manglende vådrumsmembran som en ulovlig bygningsindretning (pkt. 16.1 i forsikringsbetingelserne), eller det forhold, at afløbet er udformet sådan, at det ikke er muligt at udføre vådrumsmembran (pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne).

Der er tale om et ældre badeværelse, som ud fra materialer og udseende vurderes at være renoveret i 80'erne, hvor der ikke var krav om udførelse af vådrumsmembran som vådrumssikring. Det forhold, at der ikke er vådrumsmembran, er derfor ikke ulovligt – hverken på udførelses- eller renoveringstidspunktet.

Det forhold, at afløbets nuværende udformning forhindrer klager i at udføre en vådrumsmembran, er hverken ulovligt eller en manglende funktionsnedsættelse, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

Klager har derfor ikke påvist, at afløbet var ulovligt på udførelsestidspunktet, og at der dermed er et dækningsberettigende forhold, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

2. Vandinstallation til håndvask (forhold 2)

Vandinstallationen til koldt og varmt brugsvand til badeværelset er udført i kobberør og kommer fra kælderen op gennem gulvet i værelset ved siden af badeværelset. Rørene er ført gennem væggen og ud under håndvasken. Under håndvasken er der kompressionsovergange for tilslutning for armatur.

Konsulenten vurderer, at installationen er udført før 1989 (formentlig i forbindelse med renoveringen af badeværelset), da man stoppede med at anvende kobberør i vandinstallation i 1989, hvor det blev ulovligt.

Klager anfører, at det er ulovligt, at installationen er udført uden bøsninger, og at der altid har været krav om bøsninger i etageadskillelse ved anvendelse af kobberør.

I DS 439 af 1978, som var gældende frem til 1989, er der alene en vejledning til bøsningrør på vandindføringer under jordhøjde i kældre. Der er altså ikke krav til bøsningrør ved rørgennemføringer i etageadskillelser.

Klager har derfor ikke påvist, at vandinstallationen var ulovlig på udførelsestidspunktet, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

3. Vandinstallation til bruser (forhold 3)

Ved besigtigelsen konstateres det, at der i badeværelset sidder et indbygningsarmatur af mærket VOLA til bruseren. Rørene er af kobber og loddede sammen. Det er ved besigtigelsen ikke muligt for konsulenten at se, hvordan rørene evt. er samlet inde i væggen.

Indbygningsarmaturer blev oprindeligt lavet med tilslutning til kobberrør, der blev loddet sammen med armaturet. Dette var lovligt frem til medio 1989. VOLA har produceret indbygningsarmaturer siden 1968 og har siden lavet nye greb og design, som stadig monteres på den gamle 'base', som er indmuret i væggen.

Klager anfører, at installationen er udført med skjult samling og uden wicu-isolering, hvilket ifølge klager er ulovligt.

Da konsulenten vurderer, at installationen er fra før 1989, var samlinger med loddede kobberrør både almindeligt og lovligt. Klager ses dermed ikke at have påvist et dækningsberettigende forhold ved installationen, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

4. Gasinstallation i kælder (forhold 10)

Ved besigtigelsen konstateres, at der i kælderen kommer en gammel gasledning af jern ind gennem fundamentet. På et tidspunkt i nyere tid har man udskiftet noget af det gamle jernrør med kobberrør. Denne første del af rørføringen er udført med press-samlinger og vurderes af DBF's konsulent at være udført inden for de sidste 15 år. Selve gasmåleren er fra 1999.

Gasrøret, som er trukket fra kælder igennem krybekælder og kommer op bag ved gaskomfur i køkkenet, er udført i kobber med wicu-isolering. Der er adgang til krybekælderen via en låge i kælderen, men det er ved besigtigelsen ikke muligt at besigtige røret, da krybekælderen er fyldt med polystyrenkugler, som ifølge klager vælter ud, når man åbner lemmen.

Klager anfører, at installationen er ulovlig, fordi den er udført med samlinger og ikke i isoleret helstøbt rør.

Huset er opvarmet af fjernvarme, så det må lægges til grund, at gassen alene er til gaskomfur. Da gasmåleren er fra 1999, og gasledningen derfor minimum er lige så gammel, skal forholdet bedømmes på baggrund af Sikkerhedsstyrelsens gasreglement A, som var gældende fra 1991 til 2005, jf. **bilag [E]**.

Ifølge afsnit 3.4.3 skal nødvendige samlinger i kobberledninger, som er anbragt skjult, udføres ved kapillarlodning. Der må altså gerne være skjulte samlinger.

Ifølge afsnit 3.4.4, b), skal ledninger i fugtige, utilgængelige eller uventilerede rum beskyttes, hvilket kan ske ved anvendelse af beskyttelsesrør, hvor mellemrummet er udfyldt med isolerende materiale eller lignende.

Krybekælderens er på tidspunktet for udførelse af installationen tilgængelig gennem lemmen i kælderen, og det er først, da krybekælderens på et senere tidspunkt fyldes op med polystyrenkugler, at denne bliver utilgængelig. Kobberrøret i kælderen er imidlertid beskyttet af plastikkappe (wicu-isolering) og opfylder dermed uanset hvad kravene til ledninger i utilgængelige rum.

Installationen var altså både sædvanlig og lovlig på udførelsestidspunktet, og klager har ikke påvist, at der er et dækningsberettigende forhold, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

5. Samling ved måler (forhold 11)

I fyrrummet i husets kælder sidder der en gasmåler. Selve gasmåleren har en omløber, så den kan serviceres og udskiftes. Ved afgang fra adapteren ses kobberrørene presset sammen med presfitings.

Klager har anført, at første samling på gasleverandørens adapter ikke må være en pressamling, og at forholdet derfor er ulovligt.

Måleren kan let udskiftes ved at løsne omløberen. Det fremgår ingen steder i gasreglementet (bilag E), at der skal være unioner eller anden form for mulighed for adskillelse ved rørene til måleren. Det eneste krav er, at måleren skal kunne udskiftes, jf. gasreglementets afsnit [3.5.2, d)], hvilket den altså kan ved omløberen på måleren.

Installationen er dermed lovlig, og klager har ikke påvist noget dækningsberettigende forhold, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

6. Installation til vaskemaskine (forhold 13)

I det ene rum i kælderen, hvor der har stået en vaskemaskine, kommer et PEX-rør op af gulvet. Røret kommer inde fra fyrrummet og er et koldt vandsrør.

Klager har anført, at PEX-rør til brugsvand skal være synligt i sin helhed, hvis det bruges uden foringsrør, og at det ikke må gå igennem etagedæk uden bøsning. Klager mener derfor, at installationen er ulovlig iht. DS 439.

SBI-anvisning 165 (**bilag F**) og rørcentret ved Teknologisk Instituts anvisning 027 (**bilag G**) beskriver, at PEX-rør til koldt vand ikke er omfattet af kravet om udskiftelighed. Det hænger sammen med, at røret har en forventet levetid, som svarer til den forventede levetid på de materialer, som røret indbygges i. De varme rør har derimod fra producentens side fået en kortere forventet levetid, og derfor gælder kravet om udskiftelighed for de PEX-rør, der fører varmt brugsvand. Der er ingen krav om foringsrør.

Det er altså ikke, som anført af klager, et krav, at PEX-rør skal føres i tomrør eller kunne udskiftes, når det alene drejer sig om et rør til koldt vand.

Klager har derfor ikke påvist dækningsberettigende forhold ved installationen, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne.

Klagers krav bør derfor afvises."

Klageren har i brev af 16/9 2021 til nævnet bl.a. anført:

"1. Afløb på badeværelse

Klagen pågår den manglende vådrumsmembran. I samråd med VVS-installatør ... vurderes at der ved renovering af badeværelset er lagt nyt gulv, som anslås til at være 15-20 år gammelt ud fra materialerne, hvorfor der bør være vådrumsmembran i henhold til gældende vådrumskrav på renoveringstidspunktet.

2. Vandinstallation til håndvask

Iht. til VVS-installatør ... har der været krav om bøsninger i etageadskillelser så længe man har haft kobberrør

3. Vandinstallation til bruser

Iht. til VVS-installatør ... er et Vola-armatur udført med skjult samling og uden Wico-isolering en ulovlig installation

4. Gasinstallation i kælder

Vi henviser til afsnit 3.4.4 i Gasreglementets afsnit A fra juni 1991 (vedhæftet) angående ledningsbeskyttelse

5. Samling ved måler

Gasmåleren er [forsyningsselskab 1] gasmåler incl den anordning som måleren er monteret på og hvis ikke dette kan adskilles, bliver installationen kasseret. Dvs at samlingen ved måleren skal være adskillig til røret og det er den ikke da den er udført i Press fittings. Derudover skal skjulte gasrør udføres i Wicu rør som er et isoleret rør.

Vi henviser til VVS-vejledning fra [forsyningsselskab 2] angående adskillelige samlinger s. 2

6. Installation til vaskemaskine

Brugsvandsrør skal i Danmark være let tilgængelige og udskiftelige. Derfor har man opfundet pex systemet. Pex er et rør i et yderrør som kan skiftes ved brud uden at lave indgreb i konstruktionen. Et pexrør uden yderrør skal kunne holde lige så længe som den bygning det er blevet skjult i. Der gives ikke 200 års garanti på deres materialer og derfor skal pex udføres i foringsrør. Pexrør til brugsvand, dvs varmt og koldt vand er udviklet med et foringsrør. Bruges det uden foringsrør, skal røret være synligt i sin helhed og ikke gå igennem etagedæk uden bøsning.

Vi henviser til side 26 i 'Disponering af parcelhusets VVS-installation' i revideret udgave fra 2009 (vedhæftet) angående tomrør"

Selskabet har i brev af 5/10 2021 til nævnet bl.a. anført:

"1. Manglende vådrumsmembran

Klager anfører, at der burde være vådrumsmembran, da gulvet anslås til at være 15-20 år gammelt. At badeværelset skulle være udført for 15-20 år siden, ændrer ikke ved, at manglende vådrumsmembran ikke udgør en dækningsberettigende ulovlig bygningsindretning iht. pkt. 16.1 i forsikringsbetingelserne, da der heller ikke på daværende tidspunkt var krav om vådrumssikring ved vådrumsmembran.

Det er i øvrigt underordnet, hvornår gulvbelægningen er udført, da ændring af en gulvbelægning ikke er en væsentlig om- eller tilbygning, som forudsætter opfyldelse af nyere bygningsreglement, jf. byggelovens § 2 litra b.

Dækning under pkt. 16.1 forudsætter i øvrigt, at man har modtaget afslag på forudgående dispensationsansøgning.

4. Gasinstallation i kælder

Klager henviser til afsnit 3.4.4 i Gasreglementets afsnit A fra juni 1991 angående ledningsbeskyttelse. Af litra a) i dette afsnit fremgår det, at kobberrør og fittings ikke kræver særlig beskyttelse.

5. Samling ved måler

Klager har fremlagt en gældende VVS-vejledning hentet fra [forsyningsselskab 2] hjemmeside.

Da er tale om en vejledning og ikke en offentligretlig forskrift, og da vejledningen i øvrigt ikke var gældende på udførelsestidspunktet i 1999, kan denne ikke tillægges betydning ved vurderingen af, om installationen var ulovlig.

6. Installation til vaskemaskine

DBF har allerede henvist til side 20 i Rørcenter-anvisning 027 (bilag F), hvor det af figur 3.8 fremgår, at PEX-rør til koldt vand kan anvendes i ikke-udskiftelige installationer. Hele anvisningen fremlægges som **bilag H**. Følgende fremgår af afsnit 3.8.2:

'Ledninger af PEX...til koldt vand kan indstøbes eller anbringes ikke-udskiftelige.'

Dette fremgår i øvrigt også på side [19] i den vejledning for arkitekter og VVS-installatører, som klager selv har fremlagt, hvor det fremgår, at PEX-rør må indstøbes uden tomrør, hvis de kun anvendes til koldt vand."

Til dette har klageren fremsendt brev af 29/10 2021, hvori det bl.a. er anført:

"1. Manglende vådrumsmembran

I Bygningsreglementet 1995 (BR 95) fremgår følgende:

7.4 Vådrum

Stk. 1. Baderum, wc-rum med gulv afløb og andre vådrum skal opfylde følgende krav:

- a. Gulve og vægge skal udføres, så de kan modstå de fugtpåvirkninger og de mekaniske og kemiske påvirkninger, der normalt forekommer i vådrum.*
- b. Gulve og gulvbelægninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende skal være vandtætte.*
- c. I rum med gulv afløb skal gulvet i den vandbelastede del af rummet have fald mod afløbet.*
- d. I den vandbelastede del af rummet må der ikke udføres rørgennemføringer i gulvet.*

e. Vægge og vægbeklædninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende skal være vandtætte i den vandbelastede del af rummet.

Der har derfor været krav om at et vådrum/baderum skal udføres vandtæt siden 1995 i henhold til stk. b

Dansk Boligforsikring nævner, at en ny gulvbelægning ikke er en væsentlig om- eller tilbygning, men det ændrer ikke at renoveringen af badeværelset udgør en fugtrisiko pga. udformningen og er ulovlig iht. til gældende lovgivning på renoveringstidspunktet, som anslås til at være efter 1995.

3. Vandinstallation til bruser

Det fremgår det af Sikkerhedsstyrelsens Huseftersynsordning, at skjulte samlinger i et vådrum ikke har været tilladt siden 1990:

'1990 – Ny vandnorm hvor anvendelse af utilgængelige skjulte rørsamlinger blev forbudt'

- jf. side 170 i det vedlagte dokument ('Sikkerhedsstyrelsens Huseftersynsordning')

Jævnfør ligeledes det vedlagte billede ('Skjult samling') hvor Vola-armaturet er angivet med '1' og udgangen til bruseslangen er angivet med '2'. Her fremgår det, at rørføringen må være lavet med en utilgængelig skjult rørsamling i væggen og dermed ulovlig iht. vandnormen gældende fra 1990. Da installationen/renoveringen af badeværelset anslås til at være foretaget efter 1990, er denne løsning ikke lovligt udført."

Hertil har selskabet i brev af 19/11 2021 til nævnet bl.a. anført:

"1. Manglende vådrumsmembran

Det tidligere anførte fastholdes.

Det fremgår i øvrigt af det af klager fremlagte uddrag fra BR 95, at der på dagældende tidspunkt ikke var krav om vådrumsmembran, idet der alene var krav om, at gulvet og belægningen skal være tæt.

Det forhold i sig selv, at der ikke er vådrumsmembran i et ældre badeværelse, udgør ikke en skade under basisdækningen, jf. pkt. 3.1 i forsikringsbetingelserne.

3. Vandinstallation til bruser

Klager har ikke godtgjort, at brusearmaturet er installeret efter 1990. Der har været badeværelset i det pågældende rum siden før 1933, jf. plantegning fra 1933 fremlagt som **bilag I**, og VOLA har produceret indbygningsarmaturer siden 1968. Det er sædvanligt at udskifte de ydre dele (greb m.v.), mens den oprindelige, indmurede base bliver siddende, jf. bilag D, s. 3.

DBF har ikke yderligere bemærkninger, og sagen kan behandles af nævnet på det foreliggende grundlag."

Heroverfor har klageren i brev af 29/11 2021 til nævnet bl.a. anført:

"1. Manglende vådrumsmembran

Det fremgår af uddraget fra BR95 '7.4 Vådrum' stk. b at 'Gulve og gulvbelægninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende skal være vandtætte.' Grundet den nye gulvbelægning er der en betonkant mellem gulv afløb og rist, da afløbet ikke er hævet i samme ombæring. Den konstruktion er ikke vandtæt og derfor i strid med ovenstående paragraf.

I klagen angives at det ikke er muligt at lave en vådrumsmembran for at løse det ulovlige forhold. I henhold til gældende bygningsreglement er vådrumssikring med vådrumsmembran i dag en nødvendighed."

Selskabet har herefter i brev af 3/1 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Selvom klager skriver i sit første høringssvar, at klagepunktet vedrører manglende vådrumsmembran, gør klager nu gældende, at selve afløbet ikke er lovligt, da dette ikke er vandtæt.

Der er ikke konstateret skader – hverken på gulv eller væg, og på den anden side af væggen er der trægulv, hvilket der heller ikke ses nogen skader ved. Der er således intet grundlag for at sige, at afløbet ikke skulle være tæt, hvilket klager heller ikke tidligere har gjort gældende.

Klager har heller ikke påvist forhold ved afløbet, som udgør en dækningsberettigende ulovlighed, jf. pkt. 3.2 i forsikringsbetingelserne."

Klageren har i brev af 5/1 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Som nævnt i svar på 3. høringssvar kræves en vådrumsmembran for at lovliggøre konstruktionen efter de i dag gældende regler, og derfor formuleringen. Konstruktionen med en betonkant udgør en nærliggende risiko for vandskade, og bygningsindretningen vurderes af autoriseret VVS-installatør at være i strid med bygningslovgivningen på udførselstidspunktet og dermed dækningsberettiget iht. Dansk Boligforsikrings forsikringsbetingelser for udvidet dækning stk. 3.1 og 16.1"

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Uddrag af bilagene gengives nedenfor. Af selskabets besigtigelsesnotat af 17/11 2020 fremgår bl.a.:

"ANMELDTE FORHOLD OMHANDLER:

#1 Afløb er udført med forhøjerramme til gammelt afløb.

Der kan ikke udføres gummimembran efter forskrifterne

#2 Vandinstallation til håndvask er udført uden bøsninger igennem væg.

#3 Vandinstallation til Vola brus er udført med skjulte samlinger i væg. Alt er udført uden bøsninger i gulv

...

#10 Gasinstallation er ikke udført korrekt. Gasrør med samlinger, er skjult i krybekælderen.

#11 Der mangler adskillelig samling ved måleren.

...

#13 Installation til vaskemaskine er ført i pex, i betongulv uden foringsrør

...

Beskrivelse:

#1 Gulv afløbet på badeværelset sidder under håndvask og virker som afløb for både vask og bruser.

Selve kloakrør der går gennem dækket, er af gammel dato (billede 2, 3, 4, 33).

Der ses ingen forhøjeringer men en nyere overdel til gulv afløb, (nyere end kloakrøret).

#2 Vandinstallationen til håndvasken er udført i kobber, og kommer fra kælderen og op gennem gulvet i værelset ved siden af badeværelset. (billede 7+8, 12+13)

#3 i badeværelset sidder et vand indbygningsarmatur til bruseren. (billede 9, 19, 13) Rørene er af kobber og er loddede sammen. Det er ikke muligt at se hvordan det er samlet inde i væggen.

...

#10 Gasrør kommer op bag ved gaskomfur i køkkenet. (billede 51). Gasrøret er trukket fra kælderen og trukket i krybekælderen. (billede 35). Da krybekælderen er fyldt med polystyren kugler, (billede 39 + 40), og kunden fortæller, at når man åbner lem til krybekælder, så vælter det ud med isolering, så kan jeg ikke lave kontrol af hvordan røret er samlet eller trukket.

#11 I fyrrum i kælder, sidder en gasmåler. (billede 28+29). Selve gasmåleren har en omløber, så den kan serviseres og udskiftes. Ved afgang fra adapteren, er kobber rørene presset sammen med pressfitting.

...

#13 i det ene rum i kælderen, hvor der har stået en vaskemaskine, kommer et pexrør op af gulvet. (billede 41). Røret kommer inde fra fyrrummet og er et koldt vandsrør.

...

Konklusion:

#1 Forholdet vurderes lovligt. Der er ikke krav om vådrumssikring i badeværelset på opførelsestidspunktet, og gulv og væg består af uorganisk materiale, så heller ikke nogen nærliggende risiko for skade.

#2 Forholdet vurderes lovligt. Der er ikke krav til bøsningssrør her.

#3 Jeg vurderer forholdet for lovligt, set ud fra ds 439 pkt. 4.5.2.

...

#10 ud fra det foreliggende vurderes forholdet lovligt. Vi ved ikke om eller hvilke samlinger der befinder sig i krybekælderen.

#11 Forholdet vurderes lovligt. Jeg har ikke set noget der tyder på andet.

...

#13 Forholdet er lovligt.

...

Alderen på det skadede:

Det er svært at sætte alder på installationerne da jeg ikke kan finde årstal nogle steder.

Er der manglende/væsentlig nedsat funktion af vvs-installationen?:

Nej

Er vvs-installationen ulovlig/sædvanlig på udførelses- og opførelsestidspunktet?:

Overordnet set, er installationen sædvanlig. Måden rørføringen er trukket på er dog sjusket og ikke sædvanlig.

Er der følgeskader?:

Der er ingen følgeskader at se

Er brugbarhedsværdien væsentlig nedsat?:

Nej"

Af tillægsnotat af 10/8 2021 fra selskabets besigtigelseskonsulent fremgår bl.a.:

"OVERORDNET BESKRIVELSE AF INSTALLATIONEN
Rørinstallationer i huset har flere forskellige aldre.

Eksempelvis kommer der varmforzinket vandrør op af gulvet bad toilettet (billede 1 og 2). Disse rør blev brugt frem til 1971, og også senere, men fra 1971, blev det ulovligt at bruge denne type rør hvor der også var skjulte samlinger.

Fra kælder og op gennem gulv, er der trukket kobberrør, som forsyner håndvask og bruser. Kobberrør til håndvask er ført gennem væggen, og kobberrør til brusearmatur er ført ind i væggen og samlet med armaturet. (billede 3 og 4).

Kobberrørene er loddet sammen ved fordelingerne. Denne måde at føre rør på, overtog fra de varmforzinkede rør og fremefter. Indtil 1989, loddede man skjulte samlinger i vægge og lofter. Efter 1989 blev dette ulovligt på vandinstallation.

I kælderen er der på et tidspunkt udskiftet noget gasrør. Der har været indlagt gas til ejendommen i mange år, hvilket har været udført i jernrør på tidspunktet for udførelsen. Jernrør er senere blevet udskiftet med kobberrør, og press-samlinger. Dette er bl.a. en metode der bruges i dag, og er i dag det mest brugte til synlige samlinger på både gas, vand og varme. Gasmåleren er dog stadig 22 år gammel, og adapteren den sidder på kan være endnu ældre.

Ved at tage udgangspunkt i materialer, samlingsmetoder og udførelsen af installationerne, kommer jeg med min vurdering af udførselstidspunktet for installationerne, og går dermed også ud fra lovgivningen på udførselstidspunkterne.

...

Forhold 1

Konstruktion/opbygning:

Ældre gulvafløb i badeværelse, hvor der senere er lagt en risteramme over og lagt fliser op til.

Beskrivelse:

Selve afløbsrøret de samme som har stået der i mange år. Afløbsrøret er et støbejernsrør, og vurderes at have en alder der er over 50 år.

Der ses ikke forhøjeringer på afløbet, men fliseklæb eller lignende mellem risteramme og gammelt afløb.

Denne måde som det er udført på, er typisk blevet brugt i forbindelse med at der er renoveret, og der er lagt fliser oven på eksisterende gulv. Når gulvet blev forhøjet med ca. en centimeter, lagde man typisk en risteramme som fliserne sluttede op imod så man fik en pæn afslutning.

Vægge og gulv består af uorganisk materiale.

I forbindelse med renovering, og ikke en større ændring, skal man ikke følge nyere bygningsreglementer, men det reglement der var gældende ved udførelsen/opførelsen af installationen.

I materiale fra Teknologisk Institut, fremgår det, at installationer der oprindeligt er opført før 1995, og ved renovering, er der ikke krav til vådrumssikring. Se billedet 'bilag F'

Konklusion:

Med hensyn til afløbsrørets materiale, rørmateriale (vandrør) ved toilettet og rørmaterialer til håndvask og bruser, må vurderingen være, at afløbet er udført længe før 1995. Som 'bilag F' nævner, var der ikke før denne tid nogle krav til vådrumssikring.

Da både vægge og gulv er af uorganisk materiale, er der heller ikke nogen nærliggende risiko for skade.

Forholdet vurderes derfor for lovligt på udførelsestidspunktet.

...

Forhold 2

Konstruktion/opbygning:

Her er der tale om kobberrør til varmt og koldt brugsvand til håndvasken. Samme rør forsyner også brusearmatur.

Beskrivelse:

Kobberrør er trukket op gennem etagedækket fra kælderen og op i værelse bag baderummet. (billede 3+4).

Rørene er ført gennem væggen og ud under håndvasken i badeværelset. (billede 5). Under håndvasken er der kompressionsovergange for tilslutning for armatur.

Der ses ingen forringsrør ved rørføringen af kobberrør.

Konklusion:

Ud fra materialesammensætningen ved håndvasken (rørene) og måden rørene er udført på, må en vurdering være at rørføringen er fra før 1990 eller ældre.

Indtil 2005 henviste Bygningsreglementet til, at vandinstallation skulle udføres efter DS 439. Det må derfor vurderes, at den nyeste vandnorm (DS) som kan komme i betragtning, er DS 439 fra 1978, som var gældende frem til medio 1989.

I DS 439 fra 1978 er der ikke beskrevet nogen form for krav om bøsningrør/forringsrør til vandrørene i bygningen. Der er en kort beskrivelse om rør igennem vægge og etageadskillelse i afsnit 5.2.1, som beskriver: 'Rørledninger gennem vægge og etageadskillelser skal udføres sådan, at brandspredning og forplantning af støj, lugt og fugtighed forhindres'. Selv hvis man bruger DS 439 fra 2000, er der kun den ændring, at gennemføringer af rør ikke må svække bygningsdelen utilsigtet.

Forholdet vurderes derfor for lovligt på udførelsestidspunktet.

...

Forhold 3

Konstruktion/opbygning:

I væggen sidder et armatur af mærket 'Vola' som indbygningsarmatur.

Beskrivelse:

Vola har eksisteret siden 1968 og lavet indbygningsarmaturer. Disse blev fra starten lavet med tilslutning til kobberrør der blev loddet sammen med armaturet. Dette har været lovligt frem til medio 1989. I alle årene har armaturet ikke ændret meget udseende. Vola har lavet nye greb og design, som stadig monteres på de gamle installerede 'baser' som sidder indmuret i væggene.

Til sammenligning kan nævnes et mere kendt armatur, som 'Damixa' der havde et stjernegreb og også var loddede kobberrør, og stadig sidder i mange huse fra 70'erne (billede 'damixa').

Konklusion:

Set ud fra et vurderet udførselstidspunkt der ligger tidligere end 1990, vurderes det at installationen har været lovligt udført på udførelsestidspunktet, hvor samlinger med loddede kobberrør var almindelig brugt og lovligt.

...

Forhold 10**Konstruktion/opbygning:**

Gasrør trukket i kobber.

Beskrivelse:

I kælderen kommer en gammel gasledning af jern ind gennem fundamentet.

På et tidspunkt i nyere tid, har man udskiftet noget af det gamle jernrør, og lavet det om til rørføring i kobberrør.

Denne første del af rørføring, er udført med press-samlinger, og vurderes at være udført inden for de sidste 15 år. Selve gasmåleren er fra 1999.

Gasrøret der løber frem til gaskomfur i køkkenet, er trukket i vicurør (blødt kobberrør med plastikbeskyttelseskappe)

Røret er trukket i krybekælderen, som har adgang gennem en låge i kælderen. (billede 6)

Krybekælderen er på et tidspunkt blevet fyldt op med polystyrenkugler, og det har derfor ikke været muligt at komme ind i krybekælderen.

Samlingen i kælderen ser, modsat samlingerne ved gasmåleren, ud til at have siddet der i mange år (billede 7).

Når gasmåleren er fra 1999, og huset er opvarmet af fjernvarme, er det nærliggende at komme til den konklusion, at gassen alene er til gaskomfur, da der ikke er anden gasforbrugende apparat.

Når gasmåleren er fra 1999, må gasledningen være minimum lige så gammel eller ældre.

Til vurdering bruges gasreglement A som var gældende fra 1991 til 2005.

I afsnit 3.4.3 fremgår det at:

'Ledninger bør lægges uden overflødige samlinger.'

og

'Ledninger, anbragt skjult, skal så vidt muligt lægges i en længde. Nødvendige samlinger skal for stålør udføres ved svejsning og for kobberrør ved kapillarlodning.'

I afsnit 3.4.4 fremgår ligeledes:

'Galvaniserede rør og fittings samt kobberrør og fittings kræver ingen særlig beskyttelse.'

Og

'Ledninger i fugtige, utilgængelige eller uventilerede rum skal beskyttes på en af følgende måder:
- ved anvendelse af beskyttelsesrør, hvor mellemrummet er udfyldt med isolerende materiale eller lignende.'

Konklusion:

Forholdet vurderes lovligt på udførelsestidspunktet, idet at der ikke var krav om at rør ikke må have nogle samlinger. Ligeledes er røret beskyttet af plastikkappen som ligger om kobberrøret, hvilket også er den type rør der både blev brugt tidligere, men også den dag i dag.

Det vurderes også, at forholdet vil have været lovligt på udførselstidspunktet ud fra, at røret er trukket i en krybekælder hvor der har været adgang, og røret derfor ikke skjult, men krybekælderen senere er fyldt op med polystyrenkugler.

I begge tilfælde har forholdet været lovligt på udførelsestidspunktet.

...

Forhold 11

Konstruktion/opbygning:

Gasmåler der sidder monteret med omløber.

Beskrivelse:

Gasmåleren er en type måler, der monteres med én enkelt omløber. (billede 8).

Ved at løsne omløberen, kan måleren let og hurtigt udskiftes.

Rør fra indføringen af gas til huset, er samlet med pressamlinger helt frem til måleradapteren, og også samlet med pressamlinger et stykke efter adapteren.

Det fremgår ingen steder i gasreglementet at der skal være unioner eller anden form for mulighed for adskillelse ved rørene til måleren, andet end at måleren skal kunne udskiftes, hvilket den kan ved omløberen på måleren.

Jeg har, for at være helt sikker, talt med DGD's (dansk gas distribution) myndighedsafdeling, som bekræfter, at der ikke stilles krav til yderligere adskillelsesmuligheder end omløber til måleren.

Konklusion:

Forholdet er lovligt.

...

Forhold 13

Konstruktion/opbygning:

I kælderen er der trukket koldt vand i gulvet fra et rum til et andet, udført i pexrør.

Beskrivelse:

Et pexrør ført fra 'vaskerummet' og ud til gangen i kælderen. Røret er nedstøbt i gulvet. (billede 9)

Røret er ført uden tomrør/føringsrør.

Der er ikke krav til, at pexrør skal føres i tomrør eller laves udskifteligt, når det drejer sig om koldt vand. Dette beskrives i skema fra Rørcenteranvisning 027, udarbejdet af Teknologisk Institut, hvor det tydeligt fremgår at pexrør til koldt vand, må ligges som 'ikke udskifteligt'. Se billede 'bilag E'."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"3. Hvilke forhold er dækket?

3.1

Forsikringen dækker udbedring af aktuelle skader samt fysiske forhold ved bygningerne, der giver nærliggende risiko for skader på de forsikrede bygninger eller bygningsdele.

Ved 'skade' forstås brud, lækage, deformation, svækkelse, revnedannelser, ødelæggelse eller andre fysiske forhold i bygningen, der nedsætter bygningens værdi eller brugbarhed nævneværdigt i forhold til tilsvarende intakte bygninger af samme alder i almindelig god vedligeholdelsesstand. Manglende bygningsdele kan være en skade.

Ved 'nærliggende risiko for skade' forstås, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger.

3.2

Forsikringen dækker:

- udbedring af manglende eller væsentligt nedsat funktion af vvs-installationer i eller under de forsikrede bygninger (til yderside af bygningens fundament)
- lovliggørelse af vvs-installationer i den/de forsikrede bygninger såfremt disse var ulovlige på udførelses-/opførelsestidspunktet og på tidspunktet for anmeldelsen af forholdet.

...

16. Udvidet dækning

Såfremt det fremgår af policens forside, er forsikringen udvidet til at dække følgende:

16.1

Ulovlige bygningsindretninger i strid med bygningslovgivningen (byggelov og dertil hørende offentligtretlige forskrifter som for eksempel bygningsreglement), hvis ulovligheden var til stede på opførelses-/udførelsestidspunktet.

Manglende overholdelse af producentanvisninger, vejledninger, SBI anvisninger, Byg-Erfa blade etc. er ikke en ulovlig bygningsindretning, medmindre overholdelse af sådanne anvisninger er et krav i medfør af bygningslovgivningen.

Det er en betingelse for dækning, at dispensation ikke kan opnås hos myndighederne.

Undtagelser til pkt. 16.1:

- a) Ulovlige terrændækskonstruktioner (herunder kapillarbrydende lag) dækkes kun hvis betingelserne for dækning under pkt. 3.1 også er opfyldt
- b) Forhold vedrørende manglende lofthøjde.

Forsikringsbetingelsernes pkt. 1, 2, 3.4-3.6, 4-7 og 9-15 gælder tillige for dækningen under dette pkt. 16.1."

Nævnet udtaler:

Klageren har den 30/11 2018 overtaget en ejerlejlighed i en villa fra 1910. Han har tegnet ejerskifteforsikring med udvidet dækning. I 2020 anmeldt han forskellige ulovligheder ved husets VVS-installationer. Han klager over selskabets afvisning af at yde dækning for anmeldte forhold

vedrørende gulvafløbet og manglende vådrumsmembran i badeværelset, gasinstallationen og rørføringen til vaskemaskine i kælderen.

Nævnet bemærker, at det efter almindelige forsikringsretlige principper påhviler klageren at bevise, at der foreligger forhold, som udgør en dækningsberettigende skade eller ulovlighed.

Manglende vådrumssikring

Selskabet konstaterede ved sin besigtigelse, at gulvafløbet på badeværelset var placeret under håndvasken og virkede som afløb for både håndvask og bruser. Selve afløbsrøret var et støbejernsrør og blev vurderet til at være mere end 50 år gammel. På et tidspunkt var badeværelset renoveret og i den forbindelse var der blevet lagt en ny flisebelægning oven på den eksisterende og påført en nyere ristramme. Der var ikke anvendt forhøjeringer på afløbet, og der sås fliseklæb eller lignende mellem det gamle afløb og ristrammen.

Klageren har anført, at gulvet anslås at være 15-20 år gammelt ud fra materialerne. Grundet den nye gulvbelægning, "er der en betonkant mellem gulvafløb og rist, da afløbet ikke er hævet. Konstruktionen udgør en fugtrisiko pga. udformningen og er ulovlig i henhold til gældende lovgivning på renoveringstidspunktet, som anslås at være efter 1995". Klageren har henvist til BR95 kapitel 7.4 om Vådrum, stk. 1, litra b, hvorefter "Gulve og gulvbelægninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende skal være vandtætte".

Selskabet har afvist at yde dækning. Selskabet har vedrørende gulvet anført, at der er tale om et ældre badeværelse, som ud fra materialer og udseende vurderes at være renoveret i 80'erne, hvor der ikke var krav om udførelse af vådrumsmembran som vådrumssikring. Det forhold, at der ikke er vådrumsmembran, er derfor ikke ulovligt – hverken på udførelses- eller renoveringstidspunktet.

Ankenævnet for Forsikring

20.

97003

Selskabet har vedrørende afløbet anført, at der ikke er konstateret skader som følge af, at afløbet ikke skulle være tæt, og at klageren ikke har påvist forhold ved afløbet, som udgør en dækningsberettigende ulovlighed.

Efter sin gennemgang af sagen må nævnet med henvisning til en plantegning af huset fra 1933 lægge til grund, at der i 1933 var et toiletrum i det værelse, hvor der i dag er etableret badeværelse, og at toiletrummet på et ukendt tidspunkt er blevet udvidet og ombygget til et badeværelse ved inddragelse af spisekammeret bag toiletrummet.

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at badeværelset er udført ulovligt på udførelsestidspunktet.

Nævnet bemærker, at en senere renovering af badeværelset i form af nye fliser ikke er en væsentlig ændring, jf. byggelovens § 2, stk. 1, litra b, der medfører, at nyere regler skal følges.

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at forholdet ved afløbet udgør skade eller nærliggende risiko for skade på overtagelsestidspunktet.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der ikke er konstateret fugtskader, og nævnet lægger til grund, at eventuelle skader som følge af fugt ville være opstået på nuværende tidspunkt.

Vandinstallation til håndvask

Selskabet konstaterede ved besigtigelsen, at der trukket kobberrør til varmt og koldt vand op gennem etagedækket fra kælderen til værelset bag badeværelset. Herfra var rørene ført gennem væggen og ud under håndvasken i badeværelset, hvor der var kompressionsovergange for tilslutning for armatur. Rørene forsynede håndvasken og brusearmaturet med vand. Der sås ingen bøsningrør ved rørføringen.

Klageren har anført, at vandinstallationen til håndvasken er ulovlig, da der mangler bøsningrør i væg og gulv. Der har været krav om bøsninger i etageadskillelser, så længe man har haft kobberør.

Selskabet har afvist ulovligheder ved installationen med henvisning til, at Norm for vandinstallationer DS 439 ikke stiller krav om bøsningrør.

Selskabets VVS-konsulent har anført, at "Lovgivningen man her skal se på, er DS 439 fra 1978, som var gældende frem til 1989. I DS 439 af 1978, er der ingen krav til bøsningrør ved rørgennemføringer i etageadskillelser. Der er alene en vejledning til bøsningrør på vandindføringer under jordhøjde i kældre. Eneste krav til rørgennemføringer er: 'konstruktionernes brandtekniske egenskaber ikke må forringes ved rørgennemføringer' og bygningskonstruktion må ikke svækkes utilladeligt".

Selskabets VVS-konsulent har supplerende anført, at "Ud fra materialesammensætningen ved håndvasken (rørene) og måden rørene er udført på, må en vurdering være at rørføringen er fra før 1990 eller ældre. Indtil 2005 henviste Bygningsreglementet til, at vandinstallation skulle udføres efter DS 439. Det må derfor vurderes, at den nyeste vandnorm (DS) som kan komme i betragtning, er DS 439 fra 1978, som var gældende frem til medio 1989. I DS 439 fra 1978 er der ikke beskrevet nogen form for krav om bøsningrør/foringsrør til vandrørene i bygningen. Der er en kort beskrivelse om rør igennem vægge og etageadskillelse i afsnit 5.2.1, som beskriver: 'Rørledninger gennem vægge og etageadskillelser skal udføres sådan, at brandspredning og forplantning af støj lugt og fugtighed forhindres'. Selv hvis man bruger DS 439 fra 2000, er der kun den ændring, at gennemføringer af rør ikke må svække bygningsdelen utilladeligt".

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at rørføringen gennem vægge og etageadskillelse er udført ulovligt. Nævnet bemærker, at DS 439 stiller et generelt funktionskrav om rørledningers

udførelse gennem vægge og etageadskillelser og ikke stiller et specifikt krav om brug af bøsningrør.

Vandinstallation til bruser

Klager har anført, at armaturet til bruseren er udført med skjulte samlinger og uden wico-isolering og er ulovlig. Skjulte rørsamlinger har ikke været tilladt siden 1990, og klageren har anslået, at installation/renovering af badeværelset er udført efter 1990.

Selskabet har afvist ulovligheder ved installationen med henvisning til, at indbygningsarmaturer oprindeligt blev lavet med tilslutning til kobberrør, der blev loddet sammen med armaturet, og at samlinger med loddede kobberrør var almindeligt og lovligt frem til medio 1989. Producenten har produceret indbygningsarmaturer siden 1968 og har siden lavet nye greb og design, som stadig monteres på de oprindeligt installerede 'baser', der er indmuret i væggen. Selskabet har videre anført, at der ifølge en plantegning fra 1933 har været badeværelse i det pågældende rum fra før 1933, og at klageren ikke har godtgjort, at brusearmaturet er installeret efter 1990.

Efter en gennemgang af sagen lægger nævnet til grund, at indstøbning af kobberrør med skjulte samlinger har været tilladt indtil ikrafttrædelsen af Norm for vandinstallationer DS 439, 2. udgave, maj 1989. Nævnet lægger desuden til grund, at der kan udføres reparationer og mindre ændringer på kobberrør med materialer og metoder, der var tilladte på installationens udførelsestidspunkt. Nævnet henviser til svaret fra Teknologisk Institut i sag 91033 gengivet på side 11-12.

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at vandinstallationen til bruseren er ulovlig udført.

Ankenævnet for Forsikring

23.

97003

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det ikke er bevist, at vandinstallationen er udført efter maj 1989, hvor det ikke længere var tilladt at indstøbe samlinger på kobberrør.

Nævnet har videre lagt vægt på, at det ikke er bevist, at en eventuel senere udskiftning af brusearmaturet er ulovlig udført. Nævnet bemærker, at en udskiftning af et brusearmatur er en mindre ændring, som kan udføres med materialer og metoder, der var tilladte på installationens udførelsestidspunkt.

Gasrør i krybekælder

Selskabet konstaterede ved besigtigelsen, at der i kælderen er indført en gammel gasledning af jern ind gennem fundamentet. På et tidspunkt har man udskiftet noget af det gamle jernrør med kobberrør, hvilket er udført med press-samlinger. Gasrøret forsyner gaskomfuret i køkkenet og er trukket fra kælderen igennem en krybekælder og kommer op bag komfuret og er udført i kobber med wicu-isolering. Der er adgang til krybekælderen via en låge i kælderen, men det var ikke muligt ved besigtigelsen at besigtige røret, da krybekælderen var fyldt med polystyrenkugler.

Klageren har anført, at gasinstallationen er ulovlig. Gasrøret er med samlinger og skjult i krybekælderen, og udføres der skjult gasinstallation, skal det være uden samlinger og i isolerede, helstøbte rør.

Selskabet har afvist, at installationen er ulovlig. Gasmåleren er fra 1999, og gasledningen derfor minimum lige så gammel, hvorfor selskabet har bedømt forholdet på baggrund af Sikkerhedsstyrelsens gasreglement A, juni 1991, som var gældende fra 1991 til 2005.

Selskabet har anført, at krybekælderen på tidspunktet for udførelse af installationen var tilgængelig gennem lemmen i kælderen, og at den først blev utilgængelig på et senere tidspunkt, da den blev fyldt op med polystyrenkugler. Selskabet har anført, at ledningen også opfylder

kravet til ledninger i utilgængelige rum. Ifølge gasreglementet må der være skjulte samlinger, og kobberrøret er beskyttet af plastikkappe (wicu-isolering).

Det følger af punkt 3.4.3 Ledningsføring, litra g, i gasreglementets afsnit A, juni 1991, at "Ledninger, anbragt skjult, skal så vidt muligt lægges i en længde. Nødvendige samlinger skal for stålrør udføres ved svejsning og for kobberrør ved kapillarlodning". Af tabel 3-2 fremgår, at synlige og skjulte kobberrør kan samles ved loddefitting, og at synlige, men ikke skjulte kobberrør kan samles ved kompressionsfitting.

Det følger af punkt 3.4.4. Ledningsbeskyttelse, litra a, at "Galvaniserede rør og fittings samt kobberrør og fittings kræver ingen særlig beskyttelse". Det følger af punkt 3.4.4, litra b, at "Ledninger i fugtige, utilgængelige eller uventilerede rum skal beskyttes på en af følgende måder: - som korrosionsbeskyttelse for ledninger i jord i henhold til pkt. 3.2.4. - ved indstøbning i asfalt - ved anvendelse af beskyttelsesrør, hvor mellemrummet er udfyldt med isolerende materiale eller lignende".

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at gasinstallationen er udført ulovligt.

Samling ved gasmåleren

Klageren har anført, at der mangler en adskillelig samling ved gasmåleren. Gasmåleren, som er forsyningsselskabets ejendom, består af selve måleren og den anordning, som måleren er monteret på, og som er tilsluttet gasrøret. Samlingen ved måleren er udført i pressfittings, hvilket er ulovligt, da samlingen ikke er adskillelig til røret.

Selskabet har afvist, at installationen er ulovlig. Selskabet har anført, at selve måleren har en omløber og let kan udskiftes ved at løsne omløberen. Det fremgår ingen steder i gasreglementet, at der skal være unioner eller anden form for mulighed for adskillelse ved rørene til måleren. Det eneste krav er, at måleren skal kunne udskiftes. Selskabet har fået dette bekræftet af gasdistributionsselskabet.

Det følger af punkt 3.5.2d, i gasreglementets afsnit A, juni 1991, at "Gasmålere skal anbringes på en sådan måde, at de er beskyttet imod beskadigelse, og at de let kan aflæses og udskiftes".

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at gasmåleren er monteret ulovligt.

Pex-rør til vaskemaskine

Vandrøret til vaskemaskinen i kælderen er ført i betongulvet uden foringsrør. Klageren har anført, at pex-rør til brugsvand, dvs. varmt og koldt vand, er udviklet med et foringsrør. Bruges det uden foringsrør, skal røret være synligt i sin helhed. Pex-røret til vaskemaskinen er udført uden foringsrør og er ikke udskifteligt, hvilket er ulovligt, jf. DS 439 Norm for vandinstallationer.

Selskabet har afvist, at installationen er ulovlig. Selskabet har anført, at pex-rør til koldt vand ikke er omfattet af kravet om udskiftelighed.

Klageren har fremlagt en publikation "Disponering af parcelhusets vvs-installation" fra Teknologisk Institut fra 2009, hvoraf fremgår, at "I normen for vandinstallationer skelner man mellem udskiftelige og ikke udskiftelige installationer ... PEX-rør må indstøbes uden tomrør, såfremt disse kun anvendes til koldt vand".

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at pex-røret til vaskemaskinen er ulovlig.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Ankenævnet *for* Forsikring

26.

97003

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Svend Bjerg Hansen', is written over a light blue rectangular background.

Svend Bjerg Hansen